

هاوثة يمانى راطوزەر بۇ ئىكھاتە كان... ئاسۆي ضارە سقرە بۇ قەيرانە كانى عىراق

عىراق لى شايستىيى ھەل بىداردىكى نوي نىك دەبىتتە، بەجۇرىك لى روي تىرە و بەجىھىنانە ھاوشىتە ئىشىنىنى كىتى، بەلام لى كاتوسات و ناواندا جىاواز. سونكى ھەل بىدارنى ئاينىدە بەرەھەندە ضارە نوسازە كانىيە ھەرۈھا بە نوانا كانى يە كىلىكىرەنە ۋە قۇناغە كەۋە لى سەر طواستە ۋە عىراق ۋە ستاۋە بۇ قۇناغىكى ھىمىنتر و ئىطەر دەستى بەر يەۋە بردنى قەيرانە كان شىكى باش بىكن، ھەرۈھا ئىطەر ئىشەۋانە ئىۋە بىت ئىۋا دۇخە كە زىاتر ئىش و ھەل كىشاوتر دەبىت. كە ئىم ھەل بىدارنى كۇمەلەك دوورر وانى (الستىراف) ھەبە لى ۋاۋە رەداين كە دروستىن، كە تىيدا ئاۋا بونى ھىزى سىاسى ھەبە و ھەل كىشانى ھىزى تىرش، سەرەراي تىرخان كىرندى ئىطەي ھىزى سىاسى كارا لى دىمەنە كەدا، بەلام شىۋازى ھەل بىدارنى ھەرضۇنىك بىت دەرضە كەشى ضى بىت، ئىۋا لى سەر يىتى ۋە لىمىكى تىرەتە سەل بۇ ئىۋ نىشانە ئىسارە بدۇزىتەۋە كە ناۋە رۇكە كەي دەلەت: " ضى دەبىت ئىطەر سۋوون بۇ ھەل بىدارنى ئىشەۋەت، ئىرە ۋە كىردن لى ھەل بىدارن كۇتاي بىت بەبى ئىۋە سۋر ھەل طەر ان و طىر انەۋە ئىمانە ھاۋلاتى بە سىستىمىكى سىاسى دىموكراسى لى نوانا دا نە بوو. ئىۋ ضارە سەرە ئىمە بۇ قەيرانە عىراقىيە كە دەبىنن ھەمان ئىۋ ضارە سەرە كە لى ماۋە كانى رابردودا ئىشنىازمان كىردبوو، لى لىقن كوتلە سىاسىيە كانەۋە رىۋبەر ووى رە تىكرەنە ۋە بۇۋە بەھۇي مەزاجى سىاسىيە كە ئىۋ دەمە باۋى ھە بوو، سونكى كوتلە سىاسىيە كان لى سەر كەشى دە تىرسان، بە بىر كىردنەۋە لى ناۋە سىندوق كەدا ئارەز ووى ھەمىشە بىر كىردنەۋە بان ھە بوو نەك لى دەرەۋە. لى سەر ئىم بىنە ما بە ئىمە ۋاى دەبىنن كە ضارە سەرە كە لى ئىكھىنانى ھاۋتە يمانى تىيەكى راطوزەرى ئىكھاتە كاندا بۇ ھەل بىدارن خۇي مەلاس داۋە، نويىنەر طىشت بىت، تىر وانىن و ئىرادەي نىشمانىيە بىت، تۋاناي ئىكەۋە لى كانەۋە كە لىنە كانى نىۋان جە ماۋەرى طىشتى و رىكخەرى سىاسىيە كانى ھەبىت و لى تۋاناي دا بىت كىرۋىكى كارى ھاۋسە نط لى سىستىمى سىاسى ئىكھىنەت لى سەرر بىنە ماى بىرۋكەي (دۇستايەتى) ئىمان) و نە بارىتى). " لى رىي ئىۋ ھىزانە ئىش ھەل بىدارن لى سەر ئاراستى لى بەر يەۋە بردنى دەۋلەت دا رىككەۋىت، كە ئىمەش بە تەۋاۋى تۋىيەكى جىاۋازى ھاۋتە يمانى تىيە كانە كە دۋاى ھەل بىدارن ئىكە ھىنرىن، ئىۋەشى كە فاكترى ھاۋبەشى نىۋان ھە موۋان دەبىت بىر تىيە لى سۋنىتى دا بە شىكرندى دەسەلات بە ئىي زىمانى شايستىيى ھەل بىدارن. بەلام ھاۋتە يمانى راطوزەرى ئىكھاتە كان، ئىۋە سىراۋىكە... نويىنەر انى ھىزە سىاسىيە كان بە شدارى تىدا دەكەن لى طىشت طۇرە نە كانەۋە، ھىزانىك قورسايەكى سىاسىيە و كۇمەلەبەت، ھەرۈھا مىدوۋىيەكى كۇششكارى رىۋون شانبە شانى ھىزە ھەل قۇلاۋە كانى بزوتنەۋە تىرشىنن ھەبىت، كە تۋانا كانى سۋاۋىدىرى دەكەن لى سەر سەئاندى نويىنەر يىتى كىردنى سىاسى خۇي لى قۇناغى داھا تۋودا. ئىكھىنانى ھاۋتە يمانى تىيەكى راطوزەرى بەر يەۋە ندى ئىكھىنانى ھاۋتە يمانى تىيەكى تىرى ھاۋشەۋە خۇي دەسە ئىنەت، بە مجۇرە

تۆكۈمە كۈردنى طە يىشتن بە ئامانچە ئارەزوومە ندانەكە ، ھەتا يەككە لە ھاۋۋە بماننىيەكە زۆرىنەي ئەرلە مان بىاتەۋە و حكومت ئىكھىيەت و ھەرسى سەركا يە ئىيەكە دەستىنشان بىكات، ھەروەكو تۈناناي ئەۋەي دە بىت زەمىنەكەكى طونجاو بۇ ساكسازىيەكى ئاروومە ندانە دەستە بەر بىكات، لە ئىش ھەمووشىانەۋە رِاستاندى دەستور و نويكردنەۋەي سىستىمى سىياسى بە ئىيى داخوازىيەكانى قۇئاغە نويەكە. ھاۋۋە بماننىيەتي رِاطوزەر بۇ ئىكھاتەكان و ا لە دە نطدەر دەكات ھەل بىداردەكەكى تەندروسى بىكات و ھانى دەدات بۇ بەشدارىكردن، بەمەش دۇخى بەرنامەي ھەل بىداردى سواو و كۇئىكراۋەي دروشمە دووبارەكان كۇتايى ئىدە ھىيەت كە دە بىتتە ھۇي زىاد كۈردنى ئا ئومىدى لاي دە نطدەر. بەلە بەر تىزى تىزى نى ئەۋەي كە ئىكھىيەنەي ھاۋۋە بماننىيەتي نىشتما نى كۇك، بەشىۋە يەكى رِوون لىئىرسراو رِاستە قىنە لە سەركە وتىن و شكستەكان دىبارى دەكات، طومانى تىدا نىيە كە ھاۋۋە بماننىيەتي رِاطوزەري ھەل بىداردى ئرۇدەكەكى سىياسى نىشتمانىي طەۋرە نويەنەرەيەتي دەكات، دە بىتتە دە برى ئىستىئە طىشئىيەكە كە عىراقىيەكان لە سەر كۇك دەبن، لەسەروو ھەمووشىانەۋە (ھاۋلا ئىبوون وھاۋتايى ھەل و بەدەستھىيەنەي خزمە تطوزارى طىشتى) ، ھەروەھا ئم ھاۋۋە بماننىيەتي ئارەزوومە ندانەكە كار دەكات بۇ ئىشكەش كۈردنى حكومت تىك خزمە تكارى مىللەتەكى بىت، ئەمەش ضارە سەرىكە لە قولاي قۇئاغە ئىستەن و قەيرانە كانىيەۋە ھەل قوللە، ئەمەش لە ھەمان كاتدا كۇككە بۇ ضارە سەرىكە طەۋرە تري قۇئاغە داھا توو. ھەندىك لىرۋى سىياسىيەۋە ضىد لم ئىشنىيازە نابىنن، بەتا يە تي ئە ھىزانەي ھەر لە سالى (2003) ەۋە رِاھاتوون لە سەر مەلە كۈردن لە قولاي ئە شو يەنەندا كە لەرۋى سىياسىيەۋە دابراون، ھەروەھا لەۋانەيە لە طەل ئارەزوۋە نىۋدە ولتەي و ھەرىمە ئىيەكاندا نەطونجىت و كارىطەري لە سەر دۇخى عىراقىي بىكات و كارىكات لەۋانەي كە رِاھاتوون لە طەل عىراقدا مامەلە بىكەن بە ئىيى ھاۋكىشەي نۈاندنى طۇرە ئانە عىراقىيەكە. ھاۋۋە بماننىيەتي رِاطوزەري ئىكھاتەكان ھاۋبەشىيەكى بە ھىز دادە مەزرىيەت و ھاۋكىشەي ھىشتنەۋەي ھەمووان بۇ ئىطە سىياسىيەكە بە ئارىزراوي دە ھىلا يىتتەۋە بى ئەۋەي بوار بەكە سانى تر بدات كە ئىشبىكەون و رۇلەكان ئالو طۇر ئىيىكەن، كە سانىك ھەن بۇ ئىطە يەكى لىئىرسراويەتي كاندىكراۋە كەزى رە تىكردۇتتەۋە، نەك لە بەرئەۋەي لە سىطىيەكەيدا ياخود بە جىە ھىيەنەكانىدا لەكە يەك ھە بىت، بەلكو لە بەرئەۋەي شىاو و لىھاتوو بوۋە و خاۋەن تۈانا بوۋە ترساۋە كە لە ھەل بىداردەكەدا ئىشە نط بىت. ضارە سەرە خوازىيارەكان بۇ قەيرانەكەي عىراق دە بىت لە ئاستى رِكابەرىيەكاندا بىت، بەشىۋە يەك كە لە تۈانادا نىيە رِووبە رِووي رِكابەرىيە طەۋرەكان بە ضارە سەري ئىنە كۈردن بىرىت و لە خولىكەۋە بۇ خولىكەي تر بسور يىتتەۋە و دەرىكرىت. ئەۋەي لەدېمە ني بزواتى تىشرن بىنرا لە جەماۋە رىكە نازى لە سروشى سىستەكە و ھەل سوكە وتى سىياسىيەكان لە طەل لايە ني زۆرىنەي ھاسۇر لە طەل بزوتتەۋەكەدا، ھەروەھا زىدەري بالاي ئىشتىوان بۇ داخوازي ساكسازى و بەرە نطارى طەندەلى، ئامادەكەي دە نط بلند بوو لە سەر ئە ئىويستىيەكە ضارە سەرەكە ھاۋشىۋە بوۋە بە دەستۈرداننىكى نەشتە رطەرىيانە، لە طەل جەختكردنەۋە لەۋەي كە كوتلەي رِاطوزەر ناتۈانىت دوور كە و يىتتەۋە لە ھاۋكىشەي (دەۋلەت و نادەۋلەت) ضونكە يەكەم/ تەققلا دەدات بۇ طە يىشتنى ئامادە بە ھەل سوكە وتى نويەنەريكى تەندروسى، تىبىنى دەكرىت كە خويەندنەۋەي طۇرە ئانى سىياسى عىراقى كە برىار دەدات لە سەر ئەۋەي كە ھىض كوتلەيەك تۈناناي ئەۋەي نىيە بطاتە يەكلا يىكردنەۋەي ھەل بىداردەكە (نىۋە + يەك)، ئەمەش ئەۋە دەۋە سئىيەتي ھەموو ئىويستى بە ھەمووانە، لە بەرئەۋە بۇضى كات بە فىرۋبۇدەين و خويەندەۋەيكى دروست بۇ قۇئاغەكە و ئىويستىيەكانى نەكەين، بۇ ضارە سەرىكە كۇتايى خۇئامادە بەكەين ، كە تىدا كىبەركى بۇ خزمە تي عىراق و مىللەتەكى بىت لە سەر بىنە ماى ھاۋلا ئىبوون و ئرۇدەي نىشتمانى؟

عمارة حة كيم

سەرۆكى هاوثة بما نيّتي عـرا قـيية كان